

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบรมราชาโฆวาท ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษามีความหมายใน 2 มิติ คือ มิติแรกเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ และมิติที่สองเป็นการพัฒนาบุคคลผู้ศึกษาเองให้มีความคิด ความประพฤติดี ทศนคติ ค่านิยมและคุณธรรม ซึ่งทั้งสองมิตินี้แยกกันไม่ได้ จะต้องควบคู่กันไป เพราะเมื่อบุคคลหนึ่งมีความรู้ แต่มีความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะนำไปสู่การใช้ความรู้ในทางที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อทั้งตนเองและส่วนรวม (สกศ. : ในหลวงกับการศึกษาไทย. อ่างใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 4)

การศึกษามีใช้บริการที่มีให้เฉพาะแก่คนในกลุ่มอายุประมาณ 6-20 ปี เท่านั้น การทำงานทางการศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับคน ในระยะยาวเพื่อผลระยะยาว ไม่เหมือนบริการทางการแพทย์ในการดูแลรักษาคนเจ็บป่วยหรือผู้ที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์ คน ที่การศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบนั้นเป็นคนทั้งตัวคน ทั้งชีวิตและจิตใจหรือคนทั้งคนโดยตลอด (Whole-man) (อุทัย บุญประเสริฐ. 2531 : 4) การศึกษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นศาสตร์และศิลป์ในการจัดการเกี่ยวกับคน เกี่ยวกับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในส่วนต่าง ๆ ของการศึกษา เพื่อให้งานทางการศึกษาบรรลุอุดมคติ บรรลุจุดมุ่งหมาย บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (อุทัย บุญประเสริฐ. 2531 : 5)

ในสังคมสมัยใหม่หรือสังคมอนาคต ความรู้ของมนุษย์จะเป็นประเด็นตัดสินประสิทธิภาพการแข่งขันองค์กรต่าง ๆ ของวงการอุตสาหกรรมและของประเทศชาติ และปัจจุบันด้วยวิวัฒนาการและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้ซึ่งมีอยู่ทั่วโลกจึงได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วในลักษณะข้ามโลก จากวัฒนธรรมหนึ่งสู่วัฒนธรรมหนึ่ง ความได้เปรียบของแต่ละประเทศจึงขึ้นอยู่กับความสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้เหล่านั้น การพัฒนาคนให้มีศักยภาพและคุณภาพสูงพอที่จะแสวงหาและใช้ประโยชน์จากความรู้จึงเป็นบทบาทและหน้าที่ของการศึกษาโดยแท้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 8)

การศึกษาระดับอุดมศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญมาก เพราะเป็นการศึกษาระดับสูง ที่พัฒนาความเจริญงอกงามสติปัญญาและความคิดของคน ให้มีความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ วิชาชีพชั้นสูง มุ่งพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตมีคุณค่า ทั้งแก่ตนเอง สังคม ประเทศชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรีย. 2525 : 2)

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นส่วนหนึ่งที่แสดงถึงประสิทธิผลของหลักสูตร ดังที่นักการศึกษาได้ศึกษาตัวแปรและองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา เช่น Prescott (1961 : 14-51) ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าเรื่องนักเรียนแห่งมหาวิทยาลัยแมริแลนด์ ได้สรุปองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้ องค์ประกอบทางกาย องค์ประกอบทางความรัก องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน องค์ประกอบความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน และองค์ประกอบทางการปรับตัว Bloom (1976 : 108-110) สรุปองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง 3 ตัวแปร คือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความคิด พฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึก และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับคุณภาพทางการสอน Klausmeir (1961 :

28-29) ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเสนอรูปแบบองค์ประกอบไว้ 6 ประการ คือ คุณลักษณะผู้เรียน คุณลักษณะทางด้านจิต คุณลักษณะของผู้สอน พฤติกรรมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว และแรงผลักดันภายนอก ซึ่งตัวแปรและองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตัวแปรและองค์ประกอบต่าง ๆ มีตัวแปรหลากหลายที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประสิทธิภาพของหลักสูตรได้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเดิมชื่อ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2520 เพื่อให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเป็นศูนย์การศึกษาที่สมบูรณ์จึงได้นำส่วนราชการระดับภาควิชา ทางสาขาวิทยาศาสตร์ ภาษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ซึ่งสังกัดอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และคณะวิทยาศาสตร์ ในขณะนั้นแยกออกมารวมเข้าด้วยกันจัดตั้งเป็นคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ โดยรัฐมนตรีทบวงมหาวิทยาลัยได้ลงนามอนุมัติ เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2520 ทำหน้าที่ผลิตครูอาชีวศึกษาสำหรับวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาต่าง ๆ ให้การศึกษา ค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และทำหน้าที่การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีให้กับคณะต่าง ๆ ในสถาบันฯ (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 2554 : online)

ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยอนุมัติให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์ขึ้น เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2531 โดยรวบรวมภาควิชาและบุคลากรทางด้านวิทยาศาสตร์ แยกออกมาจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ จัดตั้งเป็นคณะวิทยาศาสตร์ ส่วนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์เดิมเปลี่ยนชื่อเป็นคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ตามที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 44 เล่ม 105 ตอนที่ 206 วันที่ 8 ธันวาคม 2531 ตั้งแต่ปี พ. ศ. 2500 เป็นต้นมา (คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม. 2554 : online)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มีสาขาวิชาทั้งหมด 5 สาขาวิชา ซึ่งแต่ละสาขาวิชาจะมีหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ดังนี้

1. สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวะและเทคนิคศึกษา
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์

2. สาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

3. สาขาวิชาครุศาสตร์วิศวกรรม

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้าสื่อสาร
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต	สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์

4. สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
5. สาขาวิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์ประยุกต์-
ภาษาอังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักศึกษาเข้าใหม่ระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษาที่ 2553

หลักสูตร / สาขาวิชา	ภาคการศึกษาที่ 1		ภาคการศึกษาที่ 2	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ค.อ.ม. การบริหารการศึกษา	-	-	2	7
ค.อ.ม. สถาปัตยกรรม	8	2	-	-
ค.อ.ม. หลักสูตรและการสอน	2	1	-	-
ค.อ.ม. เทคโนโลยีการศึกษาทางการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา	6	1	2	4
ค.อ.ม. วิศวกรรมไฟฟ้าสื่อสาร	26	4	-	-
ค.อ.ม. การวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา	5	19	-	-
ค.อ.ม. อิเล็กทรอนิกส์	9	1	3	-
ค.อ.ม. เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	21	19	-	-
วท.ม. การศึกษาวิทยาศาสตร์	14	11	7	15
วท.ม. ครุศาสตร์เกษตร	1	2	-	1
ศศ.ม. วิทยาศาสตร์ประยุกต์-ภาษาอังกฤษเพื่อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	5	19	-	-
รวม	97	79	14	27

ที่มา : สำนักทะเบียนและประมวลผล (online : 2554)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทั้งนี้การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะชั้นปริญญาโทมหาบัณฑิต จึงมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคน หรือทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากบุคคลที่จบการศึกษาระดับมหาบัณฑิต จะสามารถนำความรู้ ความสามารถของตนไปพัฒนาตนเอง และความเป็นผู้นำในสังคมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นผู้นำในด้านความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นการศึกษาในเชิงการศึกษา ค้นคว้าวิจัย และการแสวงหาความรู้อย่างลึกซึ้งเฉพาะด้าน ซึ่งเป็นการแสวงหาความเจริญทางวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเป็นนักวิชาการ และมีวิชาชีพขั้นสูงที่จะเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปในทิศทางที่เหมาะสม ประกอบกับผู้วิจัยเป็นบุคลากรผู้หนึ่งที่ทำหน้าที่ในงานบริการการศึกษา และผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลเบื้องต้นนำมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.2.2 เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการ วิจัย ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตของตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส สาขาวิชาที่ศึกษา เหตุผลที่เลือกเรียน อาชีพ ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดาหรือมารดา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยทางการเรียน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

1.3.2 ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

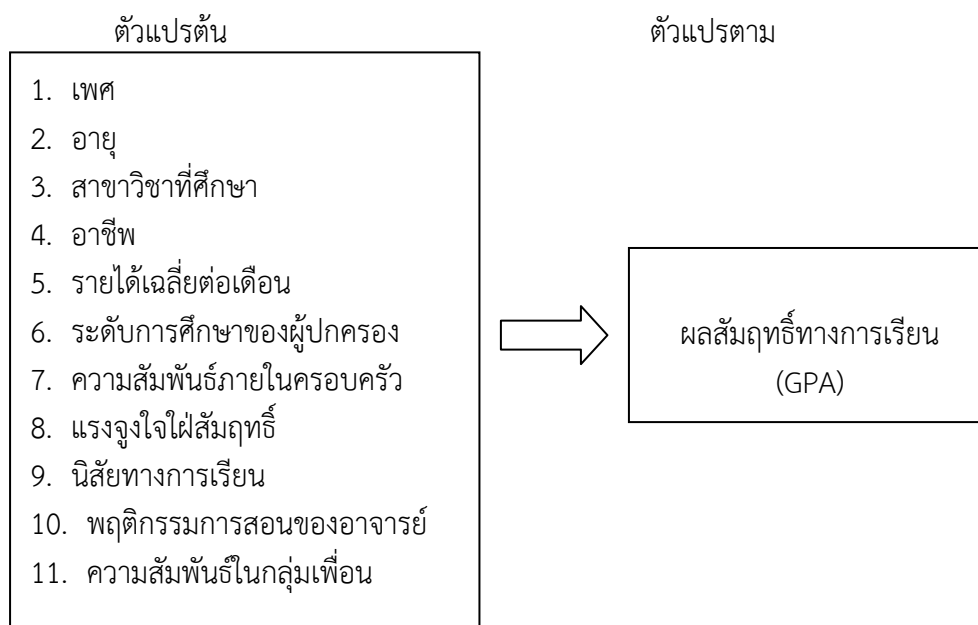
ประชากร คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่เข้าเรียนในปีการศึกษา 2553 และเรียนมาครบ 1 ปีการศึกษา

1.3.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า ทฤษฎี แนวคิด และข้อมูลทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bloom (1976 : 108-110) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ (Cognitive Entry Behavior) คุณลักษณะด้านจิตพิสัย (Affective Entry Behavior) คุณภาพการสอน (Quality of Instruction) จากแนวความคิดของ Harrighurst and Neugrotien (1969 : 159)

องค์ประกอบที่เป็นตัวตัดสินระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด(Inborn Ability) ชีวิตและการอบรมในครอบครัว (Family Life or Family Training) คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน (Quality of the Schooling) และจากผล การศึกษาของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2514 : 49-59) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนิสิต ปริญญาตรีของวิทยาลัยวิชาการศึกษา พบว่า ได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ทางด้านตัวนิสิต และ สถานศึกษา พรทิพย์ ถาวรจักร (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านบิดา และมารดา ด้านนิสิต และด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ เกรดเฉลี่ยที่ได้รับจากการลงทะเบียนเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2553
2. เกรดเฉลี่ยสะสม หมายถึง เกรดคูณด้วยหน่วยกิตแต่ละรายวิชา เป็นตัวตั้งหารด้วยจำนวนหน่วยกิตรวม ตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกเข้า จนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน
3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของบิดา มารดา หรือผู้ปกครองของของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
4. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง ความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจซึ่งกันและกันของสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการให้คำปรึกษาแนะนำซึ่งกันและกันของสมาชิกในครอบครัว การมีส่วนร่วมทำกิจกรรมในครอบครัว
5. นิสัยทางการเรียน หมายถึง การวางแผนการเรียน อ่านหนังสือล่วงหน้า ทำบันทึกย่อ ก่อนเรียน ความตั้งใจค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากห้องเรียน การมีส่วนร่วมในการอภิปรายเนื้อหา การเรียนการสอน
6. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ หมายถึง การชี้แจงวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอน ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน ตรวจสอบและให้คำแนะนำ ผลงานของนักศึกษา
7. ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนในคณะและต่างคณะ การให้คำปรึกษา การช่วยเหลือ การมีความรักต่อเพื่อน การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม